

**«Fra Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) til
Program for samarbeid med arbeidslivet (PSA) 2016-
2020».**

- Et refleksjonsnotat med forslag til videreutvikling av UiTs samarbeid med arbeidslivet

1. Innledning

Dette notatet består av to deler: Refleksjonsnotat for RSA-arbeidet 2014/2015 og et forslag til videreutvikling av RSA til PSA – et program for samarbeid med arbeidslivet 2016 – 2020. Refleksjonsnotatet begrunner behovet for en slik videreutvikling og konkretisering av UiTs samarbeid med arbeidslivet. Notatet inneholder også forslag til prinsipper for samarbeid med arbeidslivet basert på RSAs anbefalinger til UiT. PSA er utformet for å ivareta prinsippene og disse kan også beskrives som en handlingsplan (jfr. Utdanningslinja, St. Meld.nr.44 (2008-2009) og dokumentet om «Organisering, ambisjoner og møteprogram for Råd for samarbeid med arbeidslivet 2014-2015»). Videre er notatet basert på bl.a. NOKUTs utredning om «Arbeidslivsrelevans i høyere utdanning, undersøkelse om universiteters og høgskolers arbeidslivskontakt og studienes relevans for arbeidslivet», april 2015 og UiTs strategi «Drivkraft i Nord – strategi for UiT mot 2020». PSA følger UiTs strategiperiode fram til 2020.

2. Refleksjoner omkring RSA-arbeidet 2014-2015

I dette avsnittet oppsummerer vi RSA-arbeidet ved UiT for perioden 2014-2015. På bakgrunn av erfaringer med og vurderinger av arbeidet foreslås en videreutvikling av RSA-arbeidet.

Etableringen av råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) ved norske universiteter og høgskoler er en oppfølging av St.meld. nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja. Stortingsmeldingen la til grunn at et styrket samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv skal bidra til å nå et overordnet mål om økt kvalitet i utdanningene. Det ble fremhevet i meldingen at UH-sektoren er preget av godt samarbeid mellom lærestedene og arbeidslivet, men at initiativene ofte er tilfeldige og personavhengige. Derfor ble det lagt til grunn at alle institusjonene skulle utarbeide strategier for å øke samarbeidet med arbeidslivet, og at disse strategiene skulle utarbeides sammen med representanter fra arbeidslivet gjennom RSA.

Oppsummering av RSA-arbeidet ved UiT Norges arktiske universitet

Etter etableringen av UiT Norges arktiske universitetet 1. august 2013 ble det høsten 2013 vedtatt å opprette et nytt råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) med funksjonstid fram til 31.12.2015.

Rådet konstituerte seg selv og hadde sitt første møte våren 2014. I rådets grunnlagsdokument «*Organisering, ambisjon og møteprogram for Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) ved UiT Norges arktiske universitet 2014 – 2015*» er det nedfelt at RSA er en samarbeidsarena for representanter fra UiT og UiTs mottakerfelt fra offentlig og privat sektor med den hensikt å bedre og øke samhandlingen mellom universitetet og arbeidslivet.

Videre heter det:

«Gjennom kunnskapsdeling og samhandling skal UiTs Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) bidra til styrket relevans i utdanning og økt nyskaping i

næringslivet. Tematikken som tas opp i RSA-møtene utgjør rådets handlingsplan. Konkrete innspill og råd fra RSA skal bidra til å utvikle universitetets samarbeid med arbeidslivet. Oppfølgingen av rådene skal fremlegges for universitetsstyret og forankres i fagmiljøene»

Arbeidet i rådet har tatt utgangspunkt i universitetets strategi «Drivkraft i nord» - og det ble særlig lagt vekt å knytte diskusjonene til de gjennomgående strategiene. Siden våren 2014 har det vært gjennomført syv RSA-møter med faglige og overordnede temaer. Eksempler på tematikk er: «Arbeidslivets kompetansebehov og relevante utdanninger», «Den voksne student, teknologi og fleksibilisering», «Kompetanseutvikling, forskning og innovasjon» og «Rekruttering og karriere».

I forkant av møtene ble det utarbeidet tematiske program og til flere av møtene har det vært formulert bakgrunnsnotater med analyser og forberedte refleksjonsspørsmål. Hvert møte i RSA har vært organiserte som en veksling mellom faglige innlegg fra arbeidslivsrepresentanter og fagpersoner ved UiT, og utveksling av erfaringer, meninger og refleksjoner mellom RSA-medlemmene. Synspunktene i møtene har vært oppsummert som rådets anbefalinger til UiT.

RSA-møtene har etter vår vurdering fungert som en arena for samarbeid, kommunikasjon og læring, i tråd med målsettingen for RSA-arbeidet. Både struktur og temaer for møtene er valgt for å aktualisere hvordan samarbeid kan bidra til å øke kvaliteten i utdanningene, til å skape mer relevante studier, til å imøtekomme arbeidslivets kompetansebehov og til nyskaping i arbeidslivet. Drøftingene i møtene har i stor grad vært av prinsipiell karakter, med det har også vært konkrete refleksjoner rundt case som har blitt presentert i rådet. Den faglige forankringen og oppfølgingen av RSA-arbeidet har blitt forsøkt ivarettatt ved å invitere dekaner og andre fagpersoner ved UiT til å delta på møtene. I tillegg har sekretariatet for RSA hatt en sentral rolle med å følge opp initiativ relatert til tematikken som har vært drøftet i rådet. Flere av innspillene i RSA har sekretariatet tatt initiativ til å følge opp.

Vurdering av RSA-arbeidet i Norge så langt

I utredning «Arbeidslivsrelevans i høyere utdanning» (april 2015) har NOKUT kartlagt utdanningsinstitusjonenes syn på behov for og aktivitet innenfor tematikken arbeidslivsrelevans. Et av flere hovedfunn er at RSA-arbeidet i Norge så langt ikke har etablert seg som drivkraft for økt arbeidslivskontakt og samarbeid, og ikke viser noen innflytelse på studietilbudene. NOKUT antyder i sin rapport at RSA-ene frem til i dag primært fungerer som et policy-organ på institusjonsnivå, og at det i mindre grad avsetter spor i resten av virksomheten. I sin vurdering peker NOKUT på at det meste av samarbeidet med arbeidslivet foregår på fag- og programnivå, og at dette arbeidet ofte drives fram av enkeltpersoner eller spesielt engasjerte miljøer. Dette er en konklusjon som i stor grad sammenfaller med vurderingene i *Utdanningslinja*.

Det fremheves videre at feltet er preget av generelt lite styring, kvalitetssikring og rapportering, og at det er få incentiver for arbeidslivskontakt for universiteter og høyskoler, både på nasjonalt og institusjonelt nivå. Dette siste poenget er også fremhevet i NIFUs drøftingsnotat «Økonomiske virkemidler for å fremme samarbeid mellom næringsliv og høyere utdanning» (2014), der det fremheves at den viktigste

barrieren for samarbeid med næringslivet sett fra institusjonenes sider er manglende incentiver for samarbeid i finansieringssystemet.

Selv om vurderingen til NOKUT ikke gjelder UiT spesielt, er det grunn til å ha disse betraktningene med seg i vurderingen av hvordan RSA-arbeidet ved UiT kan og bør videreutvikles. Som nevnt har inneværende RSA-periode satt søkelys på store og strategisk viktige temaer, og både rektorat og representanter fra dekanatet og andre fagpersoner har vært involvert i drøftinger rundt hvordan UiT kan og bør utvikle sitt samarbeid med arbeidslivet. RSA har etter vår oppfatning bidratt til å sette temaet sterkt på dagsorden. Innretningen i dette arbeidet har vært på et overordnet nivå, der man har søkt å komme fram til anbefalinger til UiT i generelle termer. I videreutviklingen av arbeidet er det naturlig å se på hvordan arbeidet i denne perioden kan kommuniseres og konkretiseres. Vårt forslag for ny periode søker videreføring av de viktige refleksjonene på strategisk nivå, samtidig som aktiviteten dreies i mer handlingsorientert retning med øremerkete ressurser og prosjekter som griper direkte inn i utdanningsvirksomheten.

Fusjonen mellom UiT Norges arktiske universitet, Høgskolen i Harstad og Høgskolen i Narvik

UiT er et flercampus universitet med faglig aktivitet på flere campuser i både Troms og Finnmark. Fra 1.1.2016 fusjonerer UiT med Høgskolen i Harstad og Høgskolen i Narvik, og universitetets portefølje og geografiske nedslagsfelt utvides betydelig. Mye av tenkningen som ligger til grunn for etableringen av RSA finner vi igjen i St. meld. nr. 18 (2014-2015) *Konsentrasjon for kvalitet - Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*. Betydningen av et tett samarbeid med arbeids- og næringslivet fremheves, og kvalitetsbegrepet i høyere utdanning handler i økende grad om nærhet til og relevans for arbeidslivets behov. Med fusjonen vil det i Harstad bli lagt til rette for et styrket fagtilbud innen vernepleie, sikkerhet og beredskap, og det opprettes en viserektorstilling ved campus i Harstad med ansvar for regional utvikling innenfor offentlig sektor og velferd. Tilsvarende vil det i Narvik bli opprettet et Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (ITV-fak) og en viserektorstilling med ansvar for regional utvikling innen næringsliv og innovasjon. I videreutviklingen av RSA-arbeidet er det viktig at både sammensetning, tematikk og aktivitet gjenspeiler profilen til den nye institusjonen. Særlig aktuelt er det å involvere de nytilsatte viserektorene i RSA-arbeidets fortsettelse.

Forslag til videreføring av RSA-arbeidet

I RSA-perioden for 2014-2015 har hovedinnsatsen vært rettet mot tematiske drøftinger og overordnede strategiske anbefalinger. Etter sju gjennomførte møter har UiT et stort materiale av møteforberedelser og referater, inkludert rundt 50 anbefalinger fra RSA til UiT.

Oppsummering og videreutviklingen av RSA-arbeidet foreslås til følgende hovedelementer:

- For å stimulere til økt samarbeidsaktivitet på fag- og programnivå anbefales universitetsstyret å **øremerke ressurser og etablere incentiver** for styrket utdanningssamarbeid med arbeidslivet.

- Som et ledd i satsingen foreslås det at videreutviklingen av RSA gjøres i form av etableringen av et **Program for samarbeid med arbeidslivet (PSA)**.
- Viserektor for offentlig sektor og velferd og viserektor for næringsliv og innovasjon inviteres til å sitte i **programstyret for samarbeid med arbeidslivet**.
- Anbefalingene fra RSA-perioden oppsummeres i form av **prinsipper for samarbeid med arbeidslivet**. Prinsippene skal være retningsgivende for UiT sin videre utvikling, og forankres som styringssignaler til universitetets ulike styringsnivåer.

3. Program for samarbeid med arbeidslivet (PSA) 2016-2020

Program for samarbeid med arbeidslivet for 2016-2020 viderefører det overordnede målet fra RSA-arbeidet om å bidra til økt kvalitet i utdanningene ved UiT. PSA skal videre bidra til mer strukturert og konkret samhandling mellom universitetet og arbeidslivet. For å nå disse målene kreves felles innsats og nært samarbeid mellom UiTs fagmiljøer, administrative funksjoner, studenter og aktører i arbeids- og næringslivet. Fakultetene må være navet i satsingen og fagmiljøene det utøvende ledd, med god hjelp fra støttefunksjoner som bl.a. Senter for karriere og arbeidsliv (SKA) og RESULT (Ressurssenter for undervisning, læring og teknologi).

Modellen for Program for samarbeid med arbeidslivet er inspirert av prosjektet Fleksibel utdanning. Dette prosjektet er ett av UiTs hovedsatsingsområder og skal bidra til at UiT når sitt strategiske mål om å bli nasjonalt ledende innen fleksibel utdanning. Intensjonen i dette prosjektet er i stor grad det samme som beskrives for PSA, om å: «... bli enda bedre på å drive samfunnsrettet kompetanseutvikling i forhold til offentlig sektor og privat næringsliv i landsdelen». På lik linje med Fleksibel utdanning er det behov for en større satsing med øremerkede ressurser og etablerte incentiver for å stimulere til styrket utdanningssamarbeid med arbeidslivet (jfr. Meld.ST. 18 (2014-2015), Konsentrasjon for kvalitet).

Målsettinger for PSA

Det overordnede målet for RSA (jfr. universitetsstyrets sak 73/13) om økt kvalitet i utdanningene foreslås som beskrevet ovenfor, videreført til Program for samarbeid med arbeidslivet (PSA). Det skal skje gjennom samarbeid med arbeids- og næringslivet om følgende punkter:

- Skape mer relevante studier
- Fremstå som mer attraktiv i konkurransen om studenter
- Bidra til at utdanningstilbudene treffer arbeids- og næringslivets kompetansebehov
- Stimulere til mer nyskaping i arbeids- og næringslivet

I tillegg til temaene ovenfor foreslås det i samme universitetsstyresak denne kategoriseringen av samarbeidsområder og oppgaver. Disse er også relevante for PSA:

- Innspill til strategiske prosesser
- Utdanningsrelatert samarbeid
- Forskningsrelatert samarbeid
- Innovasjon og formidling

Et annet sentralt mål i løpet av satsingsperioden er å etablere både en infrastruktur og en kultur ved UiT som bidrar til å støtte opp under og stimulere til utvikling av samarbeid med arbeids- og næringslivet.

Videre vil det være en oppgave for programstyret for PSA å vedta konkrete målsettinger for satsingens oppgaver og aktiviteter.

PSAs arbeidspakker

For å styrke utdanningssamarbeidet med arbeidslivet og motivere fagmiljøene til å gå i gang med arbeidet, foreslås det at PSAs 2016-2020 består av tre arbeidspakker:

- 10 professor-II stillinger pr. år
- Videreutvikling av DT-lab
- Støtte til tre prosjekter pr. år som bidrar til å øke studierelatert samarbeid med arbeids- og næringslivet

Arbeidspakke 1: 10 II' er stillinger pr. år

I de fleste RSA-møtene er det pekt på at systematisk dialog og kunnskapsdeling mellom arbeids- og næringsliv og UiT er sentralt og viktig. Blant forslagene som har vært drøftet er ulike tiltak for å øke mobiliteten mellom arbeids- og næringsliv og fagmiljøer. I møtet om «Kompetanseutvikling, forskning og innovasjon» ble det anbefalt å legge til rette for at vitenskapelig ansatte kan søke seg til opphold hos eksterne samarbeidspartnere for læring og utvikling, og at representanter fra arbeids- og næringsliv kan søke seg til en bi-stilling i et fagmiljø. I møtet om «Rekruttering og karriere» ble dette drøftet ytterligere, og det ble konkret anbefalt at UiT må utvide bruken av «professor of practice» og knytte til seg flere professor-II fra næringslivet.

For å styrke samhandlingen mellom UiT og arbeids- og næringslivet foreslår vi derfor at det settes av midler til 10 II' er stillinger pr. år for utveksling av fagkompetanse. I denne ordningen vil vi foreslå at det også åpnes for at vitenskapelige ansatte ved UiT kan ha engasjement i nordnorsk arbeidsliv. Det er en rekke gode begrunnelser for dette, bl.a. at UiT aktivt vil kunne bidra til å løse og løfte et arbeidsliv som står overfor en rekke større og mindre utfordringer. Det vil åpenbart tilføre fagmiljøene en kunnskap som både lar seg omsette i studieprogram og forskning. Stillingene lyses ut både ved UiT og i arbeids- og næringslivet utenfor universitetet. Programstyret vil vedta kriteriene og stå for tildelingen. Det foreslås at 5 av II' er stillingene øremerkes for vitenskapelig ansatte som skal knyttes til nordnorsk arbeids- og næringsliv og 5 øremerkes ansatte i arbeids- og næringsliv som skal knyttes til UiTs fagmiljø. Hva stillingene bidrar med, og hvilken direkte og indirekte effekt dette har på UiT og de aktuelle virksomhetene bør inngå i en evaluering/følgforskning.

Arbeidspakke 2: Videreutvikling av DT-lab

I løpet av RSA-perioden 2014-15 har det ved flere anledninger vært fokus på studentenes rolle og potensial i kontakten og samarbeidet med arbeids- og næringslivet. Under temaet «Kompetanseutvikling, forskning og innovasjon» ble studentenes potensial innen innovasjon og nyskaping fremhevet. Det ble vektlagt at innovasjon kan læres, og at uformell interaksjon og tverrfaglig samarbeid er viktige forutsetninger for nyskaping. RSA anbefalte at UiT vektlegger kunnskap om innovasjon og kreative prosesser i studieprogrammene, og at UiT bør vurdere modeller for tverrfaglig prosjektarbeid for studentene ved UiT. Under temaet «Rekruttering og karriere» ble fokuset på studentenes rolle videreført. Det ble anbefalt at samfunns- og næringsliv trekkes tettere inn i undervisningen, og at UiT bør videreutvikle studentsamarbeidet med arbeids- og næringslivet og danne flere utviklingskoalisjoner som både er strategiske, regionale og næringsrettede.

UiT har i dag et innovasjonsmiljø i DT Lab som jobber med alle disse temaene. DT Lab ble opprettet i 2012, og har siden høsten 2013 hatt to midlertidige fulltidsansatte prosjektledere som driver senteret. DT Lab har som mål å bedre innovasjonsevnen til både studenter, organisasjoner og næringsliv, stimulere til entreprenørskap og flere oppstartbedrifter, samtidig som man knytter universitetet og dets studenter tettere opp mot næringslivet gjennom en rekke innovasjonsfag, workshoper og andre typer prosjekter. Siden oppstarten har DT Lab samarbeidet med over 40 lokale og regionale bedrifter. DT Lab har som ambisjon å videreutvikle sine tjenester og gi et enda bedre innovasjonstilbud til studenter på alle universitetets fakulteter og institutter, samtidig som man i enda større grad kobler seg opp mot næringslivet og deres utfordringer.

Ut fra vår vurdering representerer DT Lab sine ambisjoner en satsing som i stor grad følger de anbefalingene som RSA har gitt. Utfordringen til DT Lab er at de ikke har en avklart finansiering for aktiviteten sin, og store deler av kapasiteten til senteret brukes per i dag til søknadsskriving og eksterne oppdrag ved utenlandske læresteder. Vår anbefaling er at UiT bidrar til å sikre finansieringen for DT Lab med en fast stilling, og slik la innovasjonsmetodikken komme flest mulig studenter ved UiT og bedrifter i landsdelen til gode.

Arbeidspakke 3: Støtte til tre prosjekter pr. år som bidrar til å øke studierelatert samarbeid med arbeids- og næringslivet

Når det gjelder RSA-periodens fokus på studierelatert samarbeid med arbeids- og næringslivet er dette særlig behandlet i møtet om «rekruttering og karriere», hvor det anbefales at UiT bør videreutvikle studentsamarbeidet med arbeids- og næringslivet og danne flere utviklingskoalisjoner/arenaer som både er strategiske, regionale og næringsrettede om disse temaene. Videre anbefales det at UiT må ha fokus på de generiske ferdighetene som arbeidslivet etterspør, og forberede studentene på overgangen fra studier til arbeidsliv. Tilbakemeldingene fra våre tidligere studenter tilsier at mer og bedre samarbeid med arbeids- og næringslivet gjennom studietiden er både ønskelig og nyttig i orienteringen mot livet etter studiene. Som vi har vært inne på tidligere finnes det per i dag få økonomiske incentiver for å utvikle slike former for samarbeid med arbeids- og næringslivet. Samtidig vet vi av erfaring at tilgjengelige utviklingsressurser sammen med god intern og ekstern forankring og dedikerte medarbeidere ofte er helt nødvendige forutsetninger for å lykkes med nye

samarbeidsprosjekter.

For å styrke innsatsen foreslås oppretting av en prosjektpott for fire år for å stimulere til utvikling av UiTs utdanningssamarbeid med arbeids- og næringslivet. Eksempler på relevante problemstillinger er utvikling av prosjekter/studiemodeller som legger opp til integrert praksis i studieløpet, oppgavesamarbeid med problemstillinger fra arbeids- og næringslivet, samsvar mellom læringsmål og kompetansebehovet i arbeidslivet m.m. Programstyret utformer utfyllende kriterier ved utlysning av prosjektmidlene og tildeler disse årlig, samt bidrar til å evaluere oppnådde resultater i prosjektene. Senter for karriere og arbeidsliv veileder og støtter fagmiljøene i samarbeidet med aktører fra arbeids- og næringslivet. I løpet av satsingsperioden skal det etableres strukturer og incentiver som støtter opp om UiTs samarbeid med arbeids- og næringslivet.

Tilråkning:

De faglige, administrative og økonomiske sidene ved «Program for samarbeid med arbeidslivet» utredes nærmere i løpet av første kvartal 2016.

4. Prinsipper for samarbeid med arbeidslivet

Prinsippene for samarbeid med arbeidslivet er ledet ut fra Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) sine anbefalinger i perioden 2014 – 2015. Prinsippene er ment som rettleidende for UiT sin virksomhet, og har som målsetting å bidra til økt kvalitet i utdanningene. Prinsippene sees i sammenheng med «Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2020», som fremhever betydningen av økt samarbeid mellom universitetet og landsdelens arbeids- og næringsliv.

Prinsipper for samarbeid med arbeidslivet

- UiT skal hensynta arbeids- og næringslivets kompetansebehov i utvikling og tilrettelegging av utdanning.
- UiT skal videreutvikle arenaer for kunnskapsdeling og tverrfaglig samarbeid med arbeids- og næringslivet.
- UiT skal vektlegge innovasjon og kreative prosesser i utdanningene.
- UiT skal legge til rette for økt faglig og karriererelatert samarbeid mellom studenter og arbeids- og næringslivet.

- UiT skal øke bruken av praksisbasert læring for å heve kvaliteten på utdanningene.
- UiT skal styrke etter- og videreutdanning, og sikre tilbud som er forutsigbare og tilgjengelige.
- UiT skal se utviklingen av sin virksomhet i sammenheng med utdanningssystemet i sin helhet.
- UiT skal videreutvikle modeller for fleksibel læring.